

Neurochirurgie

Microchirurgische behandeling bij TIA's

Microchirurgie heeft de technische mogelijkheid geopend om arteriën met een zeer kleine doorsnede (van 1-1½ mm) na trauma of doorsnijding te hechten. Het lag voor de hand dat deze technische aanwinst ook zou worden toegepast bij de behandeling van afsluitende vaatprocessen in middelgrote en kleine cerebrale arteriën. In hoeverre dit een therapeutische aanwinst is ten opzichte van het voorkomen van hersenfunctiestoornissen of herstel van reeds bestaande uitvalverschijnselen als gevolg van onvoldoende doorbloeding, is een onderwerp van toenemende belangstelling en studie. De gevolgtrekkingen uit één dezer onderzoeken zijn vastgelegd door SAMSON e.a. (1979). Hun onderzoek betreft een reeks van 50 geopereerde en 10 niet-geopereerde patiënten met „transient ischemic attacks” (TIA's), dus aanvallen van voorbijgaande neurologische stoornissen in het stroomgebied van de A. carotis interna. Angiografisch was bij allen aangetoond dat er afsluitende of ulceratieve processen bestonden in de wand van deze arterie of van de A. cerebri media; bij 22 patiënten trof men ook vaatafwijkingen aan in het stroomgebied van de contralaterale A. carotis interna.

Statistisch is vastgesteld dat er gedurende het laatste half jaar vóór de zogenaamde „beroerte” ten gevolge van vaatafsluiting, met onherstelbare neurologische uitvalverschijnselen, in 40% van de gevallen TIA's voorkomen. Daarom legt men bij lijders aan zulke aanvallen tegenwoordig vaak een „by-pass” aan, dat is een verbinding tussen een extracranieële arterie uit het stroomgebied van de A. carotis externa met een tak van de A. carotis interna, meestal de A. cerebri media. Een geslaagde anastomose

verhoogt de doorbloeding minstens met 15-20%; soms ligt dit percentage veel hoger.

Bij de 50 patiënten die door SAMSON c.s. werden geopereerd, was er volgens de inleidende samenvatting geen directe chirurgische mortaliteit te betreuren. Maar in tegenpraak hiermede vermeldt de statistische tabel over de resultaten 2 gevallen van „operative death”. In totaal werden bij hen 53 ingrepen verricht, waarbij 55 anastomosen werden aangelegd. Hiervan bleken er bij postoperatief angiografisch onderzoek 50 (91%) doorgankelijk te zijn. Postoperatieve complicaties deden zich voor bij 12 patiënten, nl. viermaal een wond-infectie, tweemaal een longembolie, éénmaal een myocardinfarct, viermaal voorbijgaande neurologische stoornissen en éénmaal een blijvende neurologische afwijking. Bij latere controle bleken nog twee patiënten een blijvende neurologische uitval te hebben gekregen, in totaal dus drie, waarvan één aan de geopereerde zijde, één in de contralaterale hemisfeer en één, 3 weken na de operatie, in het stroomgebied van de A. basilaris met dodelijke afloop. Bij de verdere follow-up, die minstens 14 maanden heeft geduurd, bleek dat 38 patiënten geheel vrij bleven van TIA's.

In de controlegroep van 10 overeenkomstige patiënten die, omdat zij operatie afwezen, conservatief werden behandeld (met aspirine, tegen trombocytten-aggregatie) kregen er 2 in een zelfde observatieperiode blijvende neurologische uitvalverschijnselen (1 van hen overleed), 4 hielden last van TIA's en 4 bleven symptomloos.

Literatuur: SAMSON, D. S., R. M. HODOSH en W. KEMP CLARK (1979) *J. Amer. med. Ass.* 241, 376.

A. C. DE VET

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Advies van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen wel opgevolgd

In het tijdschrift komt in de rubriek Binnenland (1979) een bericht voor met als titel: „Advies van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen inzake acupunctuur wordt niet opgevolgd.” Uit het bericht blijkt dat het persbericht van het Ministerie als informatie is gebruikt en niet de notitie die de staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne tot de vaste Kamercommissie heeft gericht. Inderdaad is in de mededeling de aanduiding gebruikt die in het tijdschrift is overgenomen.

Welnu, de Commissie Alternatieve Geneeswijzen heeft, zoals u terecht vermeldt, aanbevolen de opleiding voor de acupunctuur als paramedische opleiding te regelen, met name ten behoeve van de fysiotherapeuten. Het is dan ook verheugend dat de staatssecretaris heeft besloten conform het voorstel van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen de Centrale Raad van de Volksgezondheid in deze aangelegenheid om advies te vragen. De procedure die bij uitbreiding van paramedische bevoegdheden normaal is en dan ook door de commissie was aanbevolen.

Verder heeft de persmededeling u misleid over het punt

van de acupunctuur als verstreking in het ziekenfondspakket. De commissie adviseerde acupunctuur als ziekenfondsverstreking op te nemen, zodra een wettelijke erkenning binnen de Wet op de Paramedische Beroepen verkregen zou zijn.

Literatuur: Binnenland (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 1696.

Leidschendam, oktober 1979

P. MUNTENDAM

Coronaria-angiografische bevindingen bij vrouwen in de vruchtbare levensfase

In het artikel van REBEL-DE VRIES en BRUSCHKE (1979) worden onder „risicofactoren” in de passage „Eventuele stressfactoren” slechts cijfers zonder meer vermeld in zake al of niet gehuwd zijn, werkkring buitenshuis en bijzondere problemen of spanningen toen de klachten begonnen.

In aanmerking genomen het zelfs niet zinspelen op de invloed van de aard van de persoonlijkheid c.q. het gedrag